

СОЛОМОНОВ СЪД

Полският пъдар докара в общината един подплашен хлапак, натоварен с цял наръч млади, крехки лозови издънки.

Кметът, който по това време се мъчеше да улови една голяма муха на прозореца, ги забеляза, почука и даде знак да го заведат при него. Пъдарят хвана хлапето за зачервеното ухо и го повлече нагоре по стълбите.

– Какво има? Какво е станало?

– Ето го! Виж го, господин кмете, гроздобер правил, келешът му с келеш!

– Чие е това момче?

– Плашоково май че е. На Таня Милъв Плашоков, брашнаря, дето дюкянът му е до Мерджановия хан. Отзарана още го забелязах от могилата, че щъка из тяхната нива до Бялата чешма, и си рекох: за пакост е дошло, копелето му с копеле, ама де да видим. Щура се насам-натам, катери се по дърветата, хвърля камъни по птичетата, по едно време, като се намъкна в даскал Костадиновото лозе и почна да чесне филизи от хасмите. Откърши един, сдъвче му върха, захвърли го, отчесне друг, отхапе го и пак същото. Рипнах аз тогава, затекох се, ама дорде мина дола, дордето го дебна из нивите, то цял наръч накъсало. Натупах го аз, както му се следва, натоварих го с младоците, прекарах го през сред чаршията, за да го види мало и голямо, ама пакостта си е пакост и трябва да се заплати!

– Добре, добре, Остави откършените стъбла там, зад вратата, заключи в зимника момчето и иди кажи на баща му да дойде веднага. Да видим от тоя стрижимуха какво можем да изкараме.

Пъдарят струпа издънките на пода, пипна хлапето отново за ухото и го повлече навън.

Не се мина половин час, и Таньо Плашокът, напудрен от горе до долу с брашно, се представи в канцеларията.

– Добър ден, господин кмете!

– Дал ти Господ добро, бай Танко! Добре дошъл!

– Викали сте ме нещо.

– Виках те, бай Танко, виках те. За съвет ми трябваш.

– Ами че ако нещо такоа... Ако мога да услужа... Ние сме хора прости, както знаеш, такоа, ама...

– Една пакост е извършена в лозята тази сутрин. Хлапе някакво мърсувало из тях и изпочупило младите филизи, та ти, като стар и опитен лозар, ще видиш и ще прецениш най-добре като каква глоба да му наложим.

– Тц-тц-тц! Я гледай, я гледай! Филизи, казваш, а? Младоци още на цвят, значи. Калпав свят, брей! Хайдути хора, веричката им проклета! Че нямат ли бащи тия копелтии бе, брате, майки нямат ли да се грижат за тях и да ги възпитават!

– Имат ли, нямат ли, после ще видим, а сега ето ти там зад врата са, до стълбата. Прегледай ги, прецени колко пакост е сторена, за да видим какво да правим след това.

Плашокът отиде зад вратата, приклепна и почна да разглежда внимателно и сериозно като вещо лице изпочупените стъбла. Премята ги, прехвърля ги, брои цветовете и едва набеязаните гроздове по тях, псува, руга, пъшка.

– Ама точно ще прецениш и честно! По съвест.

– Честно бе, господин кмете, по съвест, разбира се, може ли? Такъв ли човек съм аз? Не ща нито единият да пострада, нито другият. То, разбира се, на везни не може да се премери, но все пак, горе-долу, ако съм аз, най-малко двеста лева глоба ще им лепна на тия кератии, дето не могат да си командуват фамилиите, а ги пушат из хорските имоти.

– Не са ли много?

– Хич не са много даже. Лозе е то, не е шега работа. Оране, копане, заравяне, отравяне, връзване, развързване, колове, огради, рязане, пръскане – масрафи са това. И триста лева са малко даже, но понеже е за пръв път, нека се опарят, та да си отворят зъркелите занаят. Какви са тези разфайльци! Ред и законност трябва да има!

– Добре, добре! Тогава, ... тогава, бай Танко, щом е така, брой двеста лева тука, а аз ще кажа на бирника да ти издаде разписка.

Бай Таньо Плашокът остана зяпнал и не можа даже да преглътне.

– Хайде, хайде, брой парите, че други ме чакат. Тази работа е свършена от твоето момче, да ти е живо и здраво. Отзарана го хванал пъдарят, като ги кърши из даскаловото лозе до вашата нива, и го докара. Долу в зимника е затворено. Плащай, та да го освободя, да не ставате за смях пред хората и други път отваряй си очите къде ходи и какво прави, че глобата ще е двойна.

Бай Таньо, понеже небцето му беше съвсем засъхнало, пак нищо не можа да каже. Дигна само отчаяно ръце нагоре, пушна ги след това като отсечени върху бедрата си и потъна в облак брашнен прах, който излезе из потурите му. После извади бавно дългата си кожена кесия и почна левче по левче да отброява глобата.